

**Een archeologisch inventariserend
veldonderzoek (IVO) door middel van
proefputjes op een zandkop langs de Jan
Kielswijk te Nieuwlande, gemeente
Hoogeveen (Dr.)**

M.C. Blom

ARC-Rapporten 2007-5

Groningen
16 januari 2007
ISSN 1574-6887

Colofon

Een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van proefputjes op een zandkop langs de Jan Kielswijk te Nieuwlande, gemeente Hogeveen (Dr.)

ARC-Rapporten 2007-5
ARC-Projectcode 2006-330

Opdrachtgever
Royal Haskoning
Bevoegd gezag
Provincie Drenthe, dr. W.A.B. van der Sanden
Beheer en plaats van documentatie
Archaeological Research & Consultancy

ARCHIS nummer onderzoek
20414/16166

Tekst
M.C. Blom
Afbeeldingen
B. Schomaker
Redactie
A. Ufkes
Eindredactie
J. Schoneveld

Status
definitieve versie

Autorisatie — C.G. Koopstra

Uitgegeven door
ARC bv
Postbus 41018
9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Groningen, 16 januari 2007

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

1 Inleiding

1.1 Aanleiding van het onderzoek

Naar aanleiding van een drietal archeologisch inventariserende veldonderzoeken (IVO) door middel van boringen op het tracé van een nieuw aan te leggen waterberging ten westen van Nieuwlande, is door het bevoegd gezag, mw. drs. A. Mars van het Drents Plateau, besloten om een verder onderzoek uit te laten voeren in de vorm van twee proefputjes. Het onderzoek is uitgevoerd op een zandkop die tijdens hiervoor genoemde onderzoeken is aangetroffen. Tijdens de eerdere onderzoeken is gebleken dat het westelijke deel van deze zandkop nog intact is (De Roller 2006). Daar waar op de zandkop een intact bodemprofiel is waargenomen, zijn ook houtskoolresten en natuurlijk vuursteen aangetroffen. Om vast te stellen of er werkelijk sprake is van een vuursteenvindplaats, is besloten om twee proefputjes van 1×1 m aan te leggen.

Royal Haskoning heeft aan Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) de opdracht gegeven om dit onderzoek uit te voeren. Het onderzoek is uitgevoerd op 18 december 2006 door mw. drs. G.M.A. Bergsma en mw. drs. M.C. Blom.

1.2 Ligging van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied ligt ten zuidwesten van het dorp Nieuwlande. De zandkop waar de proefputjes zijn gegraven ligt aan weerszijden van de Brugstraat. Het gehele onderzoeksgebied beslaat de oevers van de Jan Kielswijk, nabij Dalerend (afb. 1).

1.3 Objectgegevens

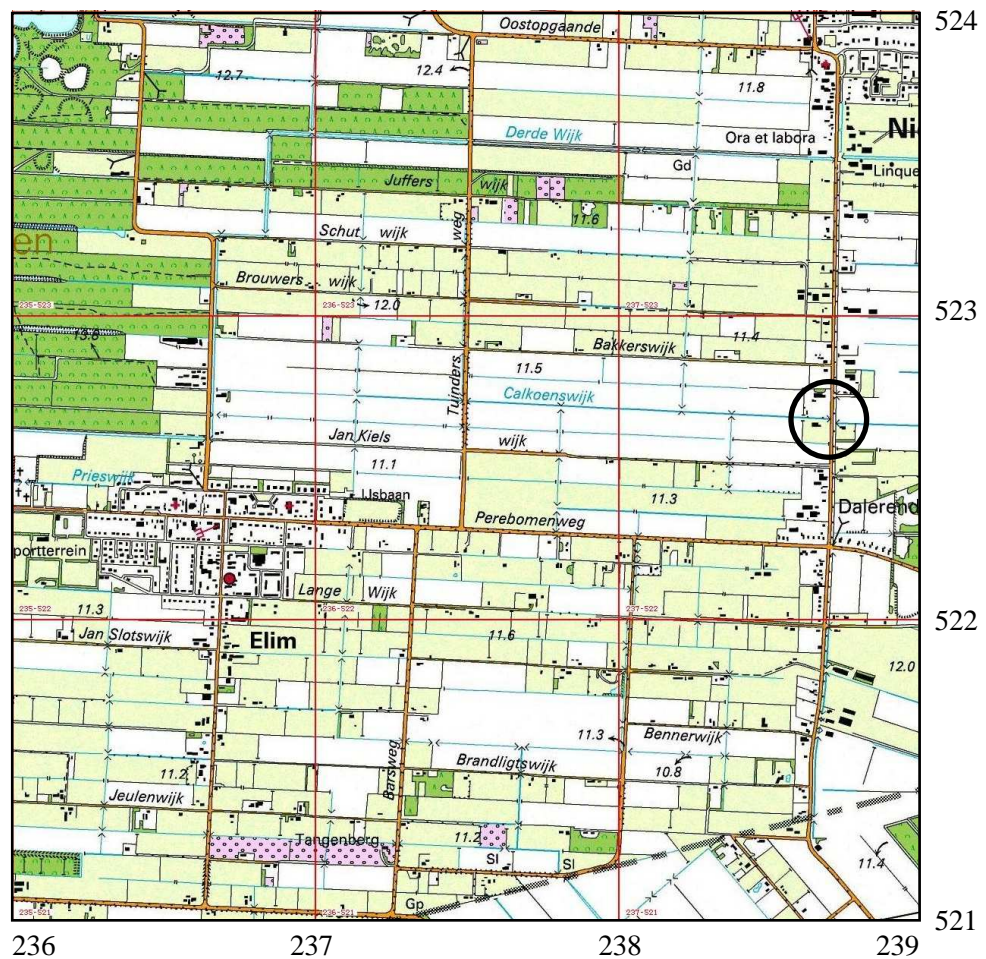

Provincie	Drenthe
Gemeente	Hoogeveen
Plaats	Nieuwlande
Toponiem	Dalerend
Kaartblad	22B
Coördinaten	ZW: 237655/522671 NW: 237655/522672 NO: 237664/522672 ZO: 237664/522671
Periode	n.v.t
Type object	Dekzandkop
Type bodem	Zandgronden
Geomorfologie	Veenontginningsvlakte

1.4 Doel van het onderzoek

In het Plan van Aanpak (PvA), dat is opgesteld door M.C. Blom, is het doel van het onderzoek als volgt verwoord: bij de aanleg van de twee proefputjes dient er te worden nagegaan of het eerder aangetroffen houtskool van antropogene origine is

Legenda

— Onderzoekslocatie

Afbeelding 1 Topografische kaart van de onderzoekslocatie en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. De onderzoekslocatie is omcirkeld. Bron: Topografische Dienst Nederland.

of dat het een natuurlijke herkomst heeft. Verder zou vastgesteld moeten worden of de aangetroffen vuursteenfragmenten duiden op een vuursteenvindplaats.

1.5 Werkwijze

Tijdens het onderzoek zijn twee proefputjes gegraven van 1×1 m (afb. 2). De putjes zijn, voor zover mogelijk, schavend verdiept, tot in het ongeroerde pleistocene zand, de C-horizont. Dit is gedaan om de kans op het missen van de eventueel aanwezige archeologische resten zo gering mogelijk te maken. Tijdens de werkzaamheden bleek echter dat het niet mogelijk was om tot op de C-horizont schavend te verdiepen. De B-horizont bleek een zeer harde oerlaag van minimaal 20 cm te zijn. Daarom, en door het feit dat de top van de C-horizont zich op bijna één meter onder het maaiveld bevond, kon slechts over een beperkt oppervlak van beide putjes worden gegraven tot in de ongeroerde C-horizont. In beide proefputjes is een profiel tot in het pleistocene zand aangelegd en gefotografeerd.

2 Resultaten

2.1 Bodemopbouw

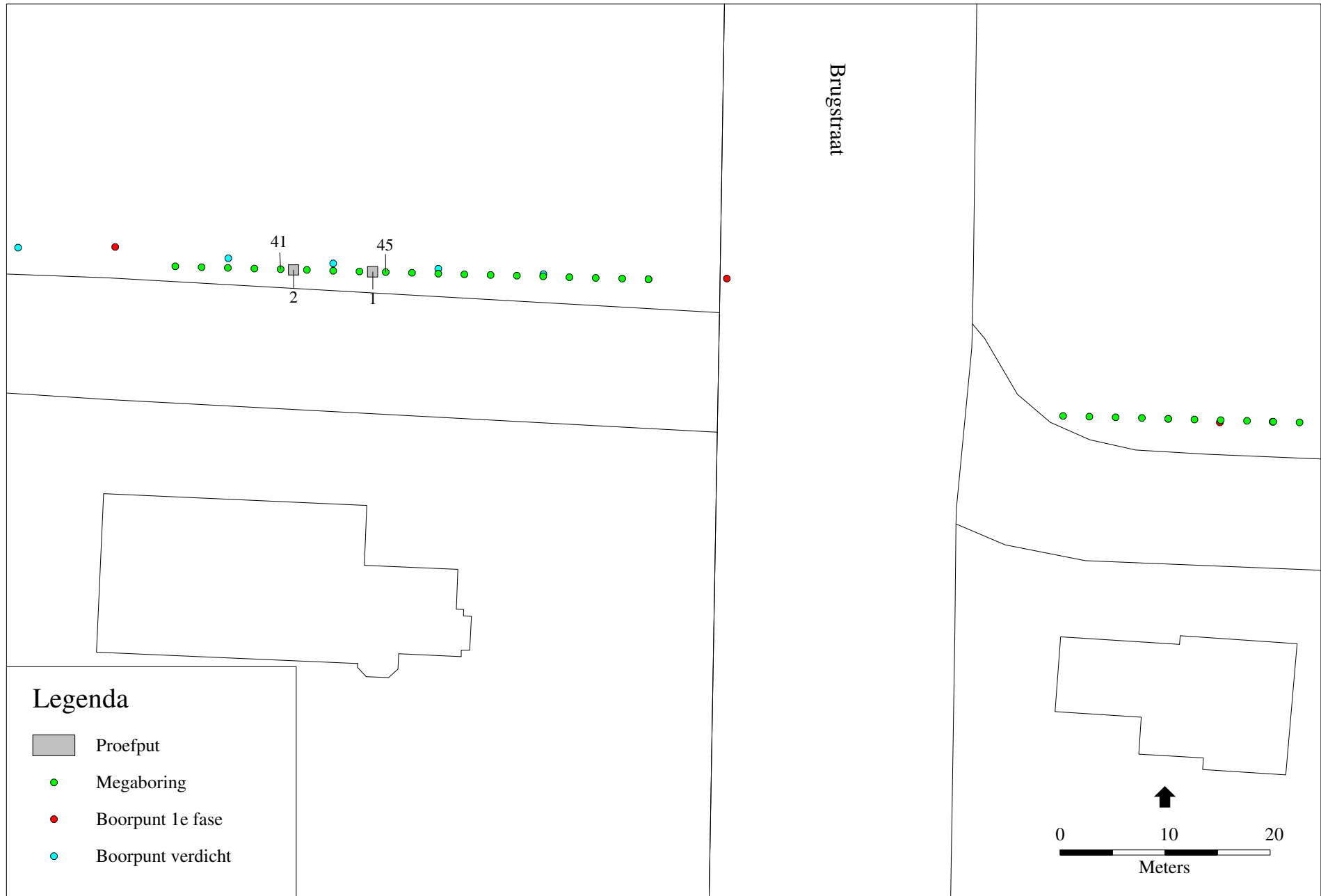
De bodemopbouw van de gehele onderzoekslocatie is uitvoerig beschreven in de rapporten van de voorgaande onderzoeken (Buitenhuis 2005, Buitenhuis 2006 en De Roller 2006). Tijdens het proefputjes-onderzoek kon worden vastgesteld dat de bodemopbouw op de zandkop, van onder naar boven, bestaat uit: dekzand met op ca. 90 centimeter beneden het maaiveld de ongeroerde C-horizont. Daarbovenop bevindt zich een donkerbruine B-horizont vanaf ca. 70 centimeter beneden het maaiveld. Op de B-horizont bevindt zich een E-horizont vanaf ca. 60 centimeter beneden het maaiveld. De E-horizont bestaat uit grijs zand. Daarbovenop bevindt zich de A-horizont die bestaat uit donkergrijs zand. De A-horizont begint vanaf ca. 50 centimeter beneden het maaiveld. Op dit pakket dekzand bevindt zich een restant van een veenafzetting op ca. 25 centimeter beneden het maaiveld. Bovenop dit veenpakket ligt de bouwvoor (afb. 3 en 4).

2.2 Vondsten

In tegenstelling tot het onderzoek door middel van megaboringen, waarin op deze locaties houtskool en een mogelijke vuursteen afslag werden aangetroffen, zijn in de proefputjes geen houtskool of andere antropogene indicatoren aangetroffen.

3 Conclusies en aanbeveling

Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat er op de onderzoekslocatie sprake is van een intact bodemprofiel. Tijdens het onderzoek zijn echter geen archeologische indicatoren aangetroffen. Er lijkt dus geen sprake te zijn van een archeologische vindplaats. Archeologisch vervolgonderzoek in het plangebied lijkt daarom niet noodzakelijk.

Afbeelding 2 De onderzoekslocatie met de boorpunten en de proefputjes. Kaart: B. Schomaker.

Afbeelding 3 De bodemopbouw in proefputje 1. Foto: G.M.A. Bergsma.

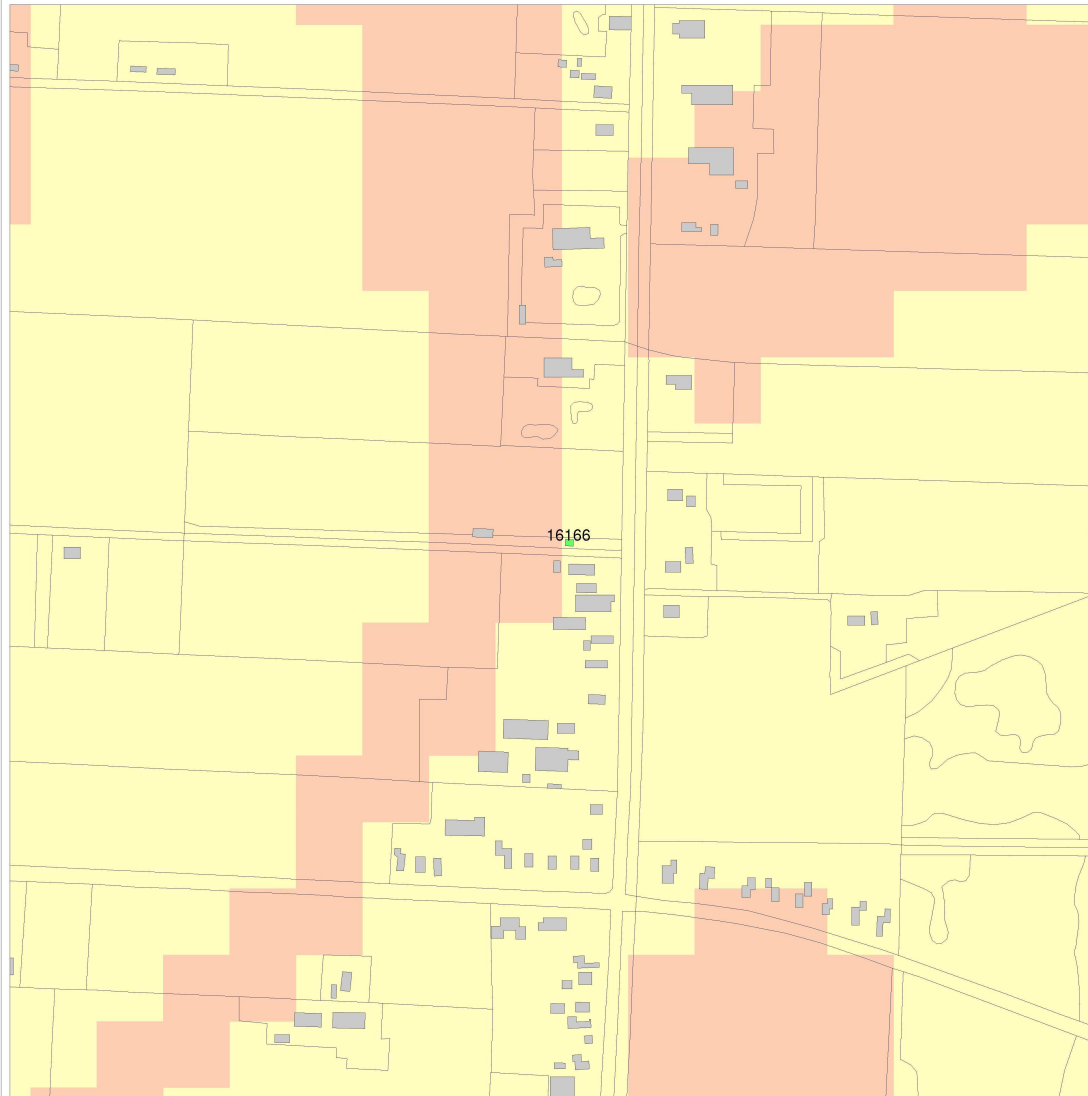
Afbeelding 4 De bodemopbouw in proefputje 2. Foto: G.M.A. Bergsma.

Nieuwlande

Proefputjes

20-12-2006

238056 / 522915

237235 / 522094

Legenda

- ONDERZOEKEN
- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- IKAW**
- zeer lage trefkans
- lage trefkans
- middelhoge trefkans
- hoge trefkans
- lage trefkans (water)
- middelhoge trefkans (water)
- hoge trefkans (water)
- water
- niet gekarteerd

0 100 m

RACM
Archis2

Afbeelding 5 Archeologische verwachtingswaarden in de omgeving van de onderzoekslocatie. Het onderzoek is in groen weergegeven en heeft nummer 16166. Bron: Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM)/Archis II, 20 december 2006.

Wanneer bij de uitvoering echter onverhoopt grondsporen en/of vondsten worden aangetroffen, dient hiervan direct melding te worden gemaakt bij de provinciaal archeoloog, dr. W.A.B. van der Sanden, Drents Plateau, Stationsstraat 11, 9401 KV Assen (tel. 0592-305932, mobiel 06-22662601; w.sanden@drentsplateau.nl).

Literatuur

Buitenhuis, H., 2005. *Een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van bureau-onderzoek en grondboringen bij Elim en Nieuwlande, gemeente Hoogeveen (Dr.)*. Groningen (ARC-Rapporten 2005-117).

Buitenhuis, H., 2006. *Een verder archeologisch inventariserend en waarderend veldonderzoek (IVO) door middel van grondboringen langs de waterberging bij Nieuwlande, gemeente Hoogeveen (Dr.)*. Groningen (ARC-Rapporten 2006-44).

Roller, G.J. de, 2006. *Een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van megaboringen, op zandkoppen langs de Jan Kielswijk te Nieuwlande, gemeente Hoogeveen (Dr.)*. Groningen (ARC-Rapporten 2006-102).